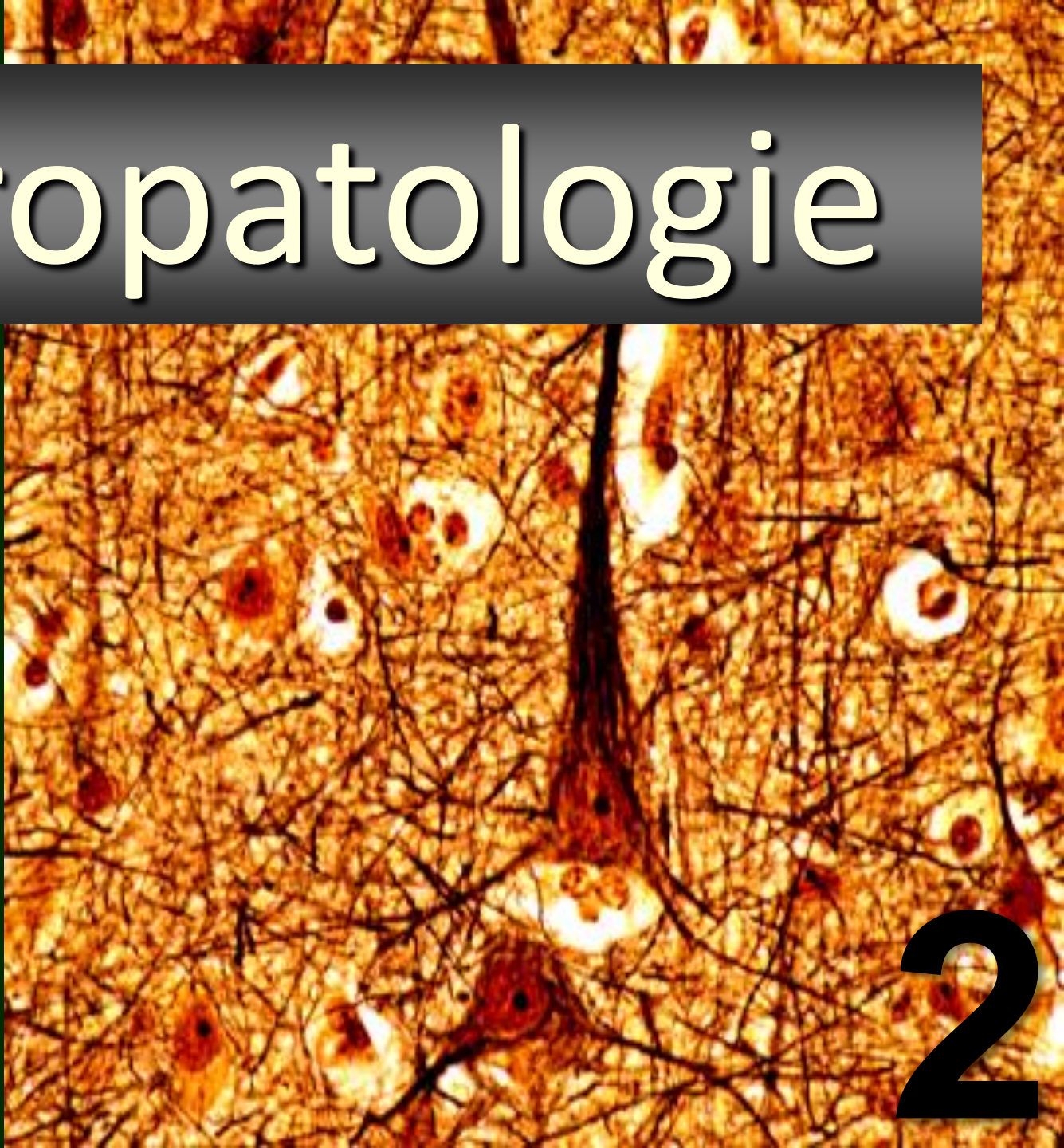

Neuropatologie

Prof. MUDr. J. Zámečník, Ph.D.

Ústav patologie a molekulární medicíny
2. LF UK

12.4.2021

2

NEUROINFEKCE

Nomenklatura

CNS

- meningitida (pachymeningitida + leptomeningitida)
- encefalitida, absces
- myelitida
- meningoencefalomyelitida

PNS

- radikulitida (polyradikulitida)
- neuritida (polyneuritida)
- polyradikuloneuritida

Cesty infekce

- hematogenní
- per continuitatem (otogenní, rhinogenní, osteogenní)
- přímou infekcí při traumatu, punkcí
- perineurální propagace (lyssa, herpes)

Etiologie

- Bakterie

  - ↳ hnisavá meningitis, absces mozku

- Viry

  - ↳ encefalitidy, serózní meningitidy

- Plísně

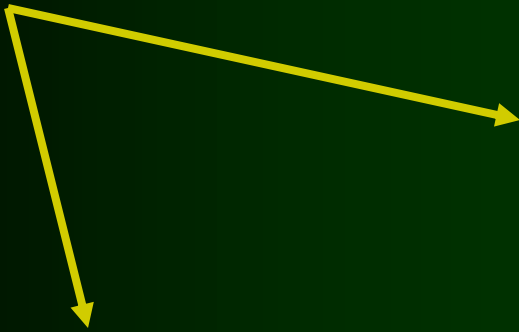
  - ↳ granulomat. meningitis, abscesy, vaskulitidy

- Paraziti

- Priony

MENINGITIDA

(LEPTO)MENINGITIDA

Hnisavá

- **Serózní** ("aseptická,, - viry; Borrelie; Leptospira...)
- **Granulomatózní** (TBC, syfilis, plísně)

klinika

- obecné projevy infekce = **HOREČKA**
- **meningeální syndrom**

bolesti hlavy, fotofobie, iritabilita, zastřené vědomí

+ meningeální příznaky

- u kojenců vyklenutá, pulzující fontanela

LIQUOR: zkalený, ↑ neutrofilů, ↑ proteinů

Hnisavá meningitida

zvýšení ICP

sepsy, septický šok

přechod na mozkovou tkáň

→ destrukce vitálních center

etiologie

novorozenec

EC + Proteus
Str. agalactiae
(*Listeria monocytogenes*)

kojenci nad 4 měsíce

Haemophilus influenzae ^{*(b)}

děti a mladí

Neisseria meningitidis ^{*(A,C + B)}

starší

pneumokoky *
Staf., Str.
Listeria monocytogenes

IMUNODEFICIENTNÍ

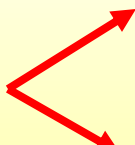

plísně – hl. cryptokok
paraziti - améby

EPIDEMIOLOGIE

- asympt. nosiči >10%
- epidemická meningitida – hl. kolektivy
- hl. zima, jaro
- ID: 1 - 8 dní

KLINIKA

- 1. fáze - faryngitida
- 2. bakteriémie
- 3. meningokoková sepse
meningokoková meningitida

Neisseria meningitidis

patogeneze

nosohltan → krev → plexus chorioideus → pleny

---

1. pyogenní bakterie – hnisavý zánět

2. endotoxin → TNF + komplement + koagulační kaskáda

DIC + šok

3. cirkulační změny

- trombocytopenie – petechie
- hypoxie a infarkty – gangrény akrálních částí
- hemoragická nekróza nadledvin – WFS

4. vzácněji systémové hnisavé komplikace

artritida, myokarditis, pneumonie

Absces mozku

patogeneze

- **otogenní** - mastoiditida
- **hematogenní**
  - srdce (endokarditida)
  - plíce (bronchiektazie)
  - kosti (osteomyelitis)
- **přestup z meningitidy**

klinika

expanzivní proces - zvýšení ICP
destrukce
sepsy

zpočátku - ohraničená nekróza
s mikrotrombózami a neutrofily na
periferii

vyvinutý absces - hnis

+ 3 vrstvy ve stěně:

- neutrofily a fibrin
- granulační tkáň
- glióza

Virové ENCEFALITIDY

VIROVÉ ENCEFALITIDY

TROPISMUS virů:

- lokalizace – HSV
- typ buněk – rabies – neurony
JCV - oligodendroglie

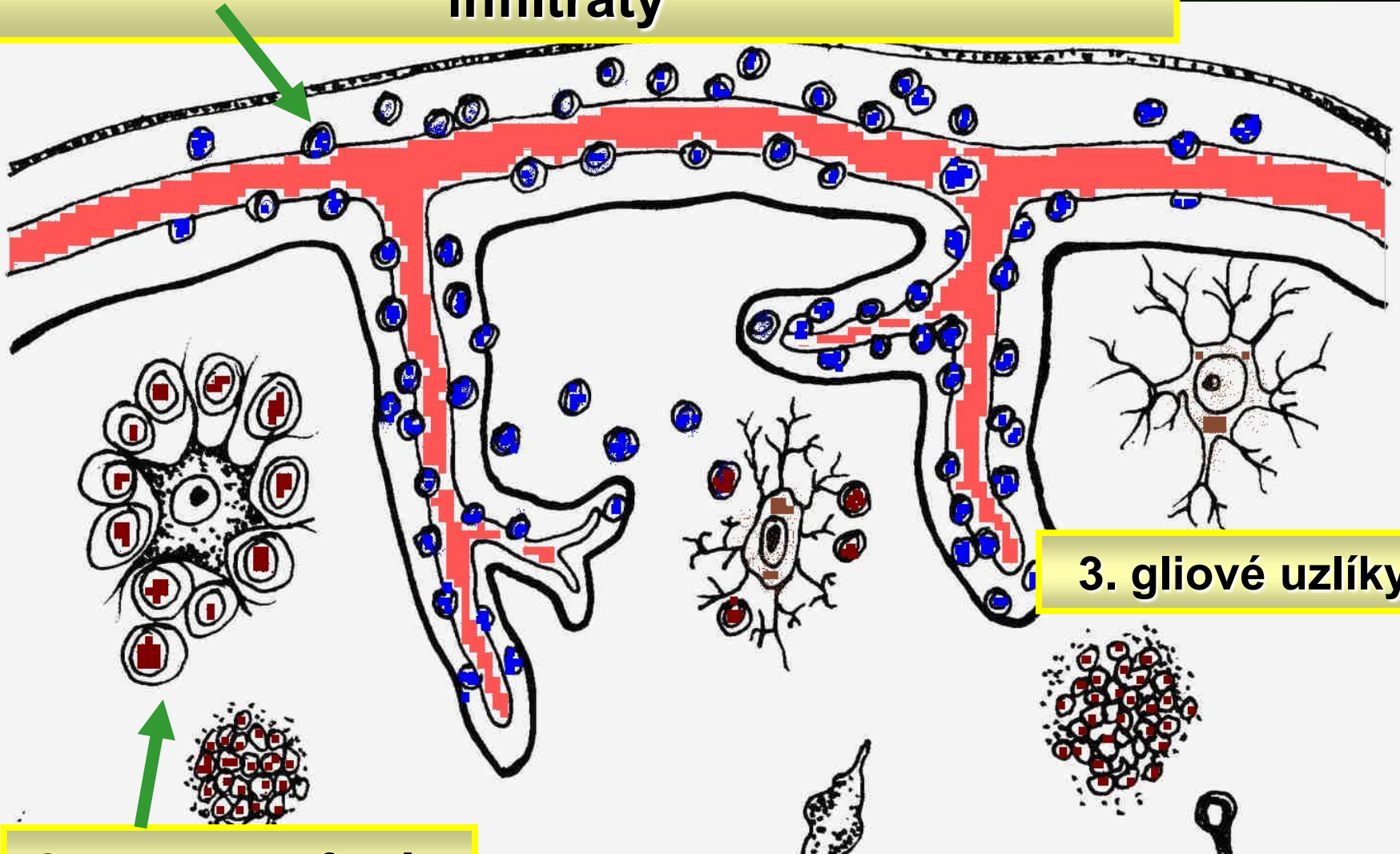

ROZDÍLNÁ MANIFESTACE

×

PODOBNÁ MORFOLOGIE

1. plášťové perivaskulární lymfocytární
infiltráty

2. neuronofagie

3. gliové uzlíky

4. INKLUZE

dělení

Polioencefalitidy

- většinou predilekční lokalizace

economia, vzteklina, HSV, CMV, polio

Panencefalitidy

= pouze šed' x disperzně

= bez predilekce

arbo (SKE)

(Leukoencefalitidy)

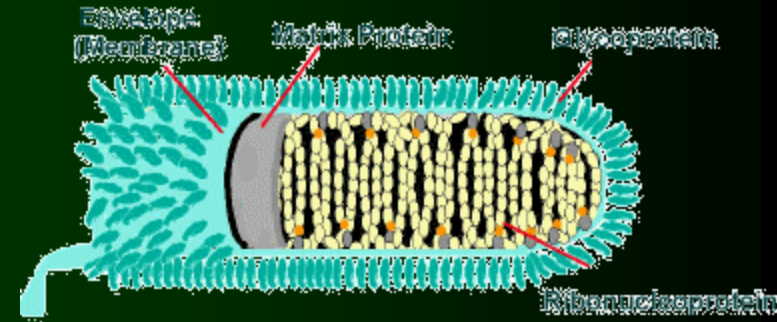
RABIES - LYSSA

v z t e k l i n a

RABIES - LYSSA

vzteklina

- RNA - rhabdovirus
- zoonóza, rezervoár: infikovaná zvířata

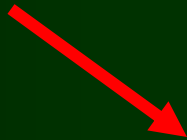

- přenos - pokousáním
- --> **perineurální propagace** viru
- 1-3 mm/hod

- neuronální degenerace
- zánětlivé infiltráty
- inkluze

kmen, mesencefalon, diencefalon

- pyramidové bb. hippocampu
- Purkyňovy bb.
- BG, mezimozek

intraplazmatická eozinofilní
Negriho tělíška

“lyssa furibunda - vzteklina zuřivá”

klinika

inkubace 3 - 8 týdnů i více

1. **prodromy** - pálení, aerofobie, deprese
2. **excitační stadium** - neklid, hypersalivace, hydrofobie, generalizované křeče
3. **paralytické stadium** - hyperpyrexie

za 3-4 dni spasmus nebo obrna
dýchacího svalstva + hyperpyrexie
--> **smrt** (100% úmrtnost)

Poliomyelitis anterior acuta

DĚTSKÁ OBRNA

Poliomyelitis anterior acuta

= dětská obrna, Heine-Medinova nemoc

- enterovirus (poliovirus)
- zdroj: nemocný člověk
- fekálně orální přenos

1. alimentárně enterální fáze → **mírná gastroenteritis**

10%

90%

2. virémie

2%

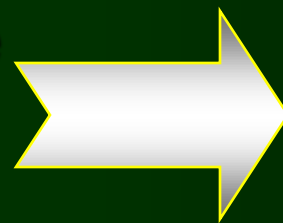
3. CNS →

• inaparentní infekce	95%
• serózní meningitis	3%
• encefalomyelitis	2%
• paralytická forma	1%

Poliomyelitis anterior acuta

1% paralytická forma --> postižení motorické šedi

- míšní motoneurony
- motorické formace kmene
- gyrus praecentralis

CHABÉ OBRNY

trvalé následky

ARBO-virové encefalitidy

- přenos hmyzem
- má zvířecí rezervoár

Středoevropská klíšťová encefalitis (SKE)

- klíšťata + alimentárně
- rezervoár - hlodavci
- u nás častá infekce, probíhá spíše benigně

ARBO-virové encefalitidy

klíště

lymf. uzliny

virémie

„chřipka-like“

fáze „úzdavy“

CNS

neurologické příznaky

- inaparentní forma (90%)
- meningitická a meningoencefalická forma (5%)
- encefalomyelitická (paralytická) forma
- bulbocervikální forma – **respirační selhání**

Herpetická encefalitida

- nemusí být výrazný imunodeficit = i u předtím zdravých lidí

- HSV-1 - přímá propagace intraneurální
- HSV-2 - i hematogenně, novorozenec !
- Herpes zoster (VZV)

vstup:

1. z ggl. n. V

2. fila olfactoria

lokalizace: temporobazálně + frontobazálně

inic. psychiatrická symptomatika

charakter

hemoragicko - nekrotická encefalitis

Vzácnější encefalitidy

- **Cytomegalovirová encefalitida**
- **PML** - progresivní multifokální leukoencefalopatie
JC virus
- **HIV encefalitida (AIDS-dementia complex)**

? *Pomalé virové encefalitidy ?*

- **SSPE** - subakutní sklerotizující panecefalitidy
spalničky
- **PZPE** - progresivní zarděnková panecefalitida
zarděnky